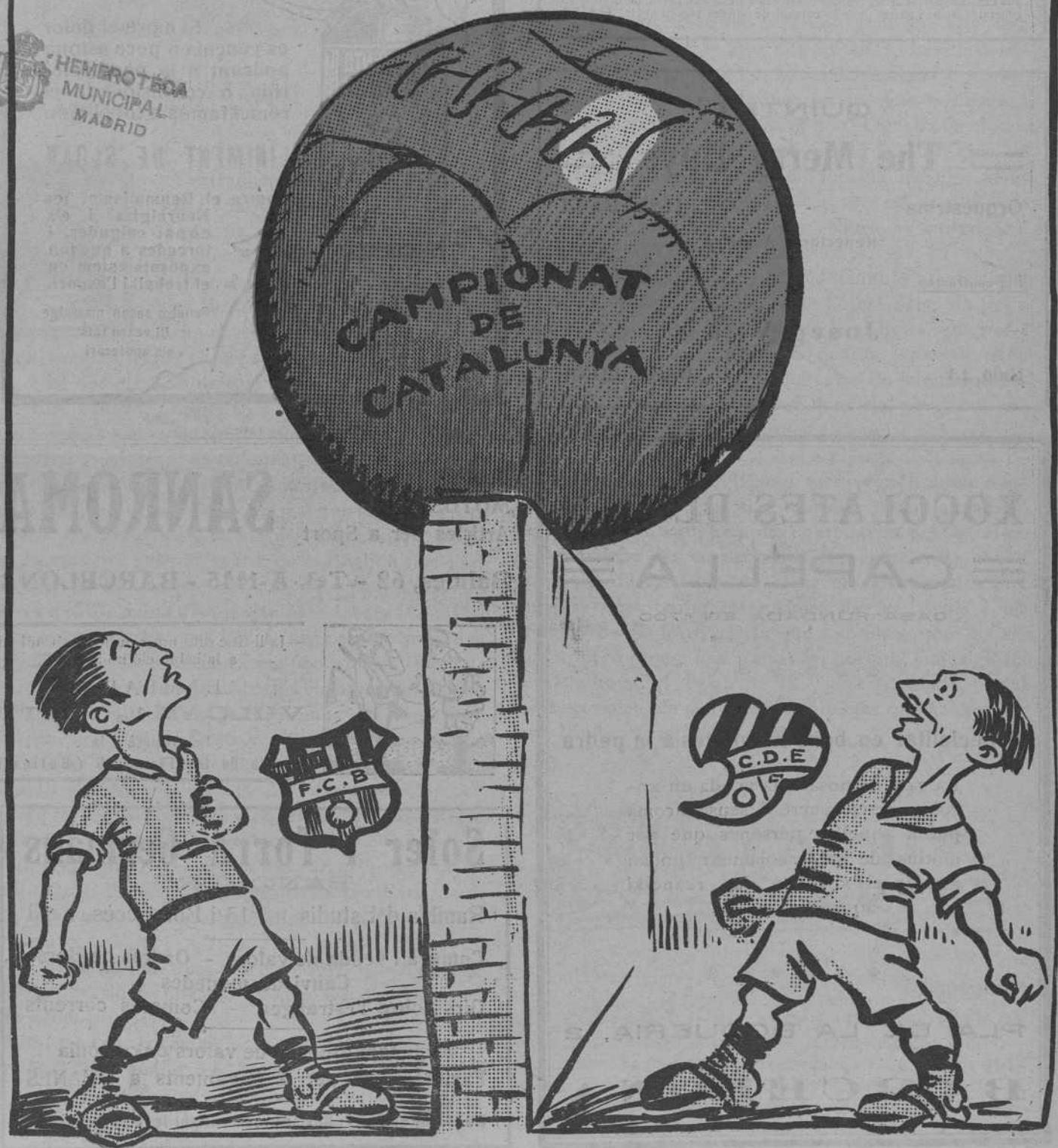

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVI Número 2284 15 cèntims = Atrassats, 50

HEMEROTECA MUNICIPAL MADRID

HEMEROTECA MUNICIPAL MADRID

HORES D'ENGUNIA

—Cap a quin cantó caurà?

CASA ESTABLERTA EN 1890

Carme, 51, botiga
AL REGULADOR

Telèfon A 62

BARCELONA

HERNIATS (TRENCATS)

Voleu curar-vos les hernies? Voleu evitar el seu desenvolupament? Voleu prevenir-vos dels seus perills? Voleu anar còmodes? Amb els braguers que fabrica l'especialista PERE SIMON obtindreu totes aquestes avantatges.

Hi ha braguers de 5, 10, 12, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45 i 50 pessetes un. Faixes higièniques per a evitar l'abort i dilatació del ventre. Braguers per a la curació radical de les criatures. Objectes de goma per a la higiene en general. Cotons i gasses per a la curació de ferides segons el Dr. LISTER

QUINTET

== The Merry Boys ==

Orquestrina - - Jazz-Band

Repertori Americà

Per contractes:

Josep Vila

Unió, 13

BARCELONA

XOCOLATES DE CAN

== CAPELLA ==

CASA FUNDADA EN 1700

Especialitat en bons xocolates a la pedra

La casa ha posat a la venda un xocolata sense sucre i sense aroma per a aquelles persones que per motius de salut solament poden menjar el xocolata que reuneixi aquesta condició

PLA DE LA BOQUERIA, 2

BARCELONA

LINIMENT DE SLOAN

MATA DOLORS

El MAL
semp e
és
vençut
pel BE

Sempre el dolor és vençut en poca estona aplicant a la part dolorida o contusionada el remei famós a tot el món

LINIMENT DE SLOAN

Contra el Reumatisme, les Neuràlgies, i els cops, caigudes, i torcades a que tan exposats estem en el treball i l'esport.

Penetra sense massatge
El venen tots
els apotecari

**CICLES
MOTOS SUN**
Articles per a Sport

SANROMÀ

Balnes, 62 - Tel. A-1445 - BARCELONA

—Ja li tinc dit, no compti amb mi si a la habitació no hi té

**LAMPARA
VULCAN 1/2 WATT**

La trobarà a la
Rambla de les Flors, 26 (Botiga)

Soler i Torra Germans
BANQUERS

Rambla d'Estudis n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

Compra i venda de valors - Ordres de Borsa
Canvi de monedes

Girs sobre l'estranger - Comptes corrents

Admetem dipòsits de valors en custòdia
Facilitem OR per a pagaments a DUANES

NOTA IMPORTANT: Revisem curosament les amortitzacions

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

L'ART DEL MENJAR

Amb l'entrada de la Quaresma ha coincidit l'aparició d'un llibre que no és de poesia, que no és de filosofia, que no és d'història, que no és d'arquitectura, però que posseeix una mica de totes aquestes branques de la sapiència humana. Se titula *L'art de ben menjar*, i que ell sol se porta l'oli i el suc i el gust, i la demostració de que Catalunya ha tornat a ésser rica i plena, perquè solament els pobles rics i plens tenen la preocupació del bon menjar.

Però el menjar bé, és realment un art?—se'ns preguntarà. Recordem que en una obra de l'Anatole France surt un cuiner que afirma que les belles arts són cinc, les conegudes, la pintura, la poesia, l'escultura, la música i l'arquitectura, de la qual en surt l'art sisè, que és la pastisseria. Qui diu pastisseria diu cuina, i qui diu cuina diu menjar. Més encara. La cuina té una mica de cada art. Per a disposar un pollastre rostit se necessita ésser escultor; per a donar color als suc, pintor; per a imaginar plats i els noms dels plats, poeta; per a muntar una perdiu o una «becase» amb «canapé», arquitecte. Resta la música i la fan alguns condiments, per exemple els ous a la Meyerbeer i els canalonis Rossini.

Però aquest és l'art que'n podríem dir humà. Resta el caràcter patriòtic, i, per a nosaltres més transcendental, resta que *L'art de ben menjar* estigui escrit en català. Quan En Li-Hun-Chang passà per París, ja fa anys, quan erem joves, digué al ministre que l'acompanyava:

—La França i la Xina són els pobles que han tingut el màxim de civilització perquè són els únics que tenen cuina pròpia.

Catalunya té, ja, cuina pròpia. Amb una història, i una llengua, i una dansa, i una música, i una pintura, no acabava de tenir arrodonit el caràcter, per la mateixa raó que una casa de senyors mai ho acabarà d'ésser, malgrat els escuts i els cabals, si s'hi menja

malament. Doncs ara ja té cuina pròpia, que és com si ja poguessim clavar la bandera dalt de la seva teulada nacionalista. No ha arribat, encara, a les pacients saviduries culinàries de França, però sí està en camí, perquè la cuina catalana hem averiguat que està feta a base de porc, i com que el porc és l'animal més saborós i del porc tot és bo, la cuina catalana esdevindrà la més saborosa de totes, on tot serà bo. França és l'aviram. L'Anglaterra és el bou. Castella és el xai. Catalunya serà el porc, amb perdó sia dit, dins de l'Internacional de la cuina, amb tots els llonganissos, totes les costelles, tots els caps-i-potes, tots els pernils, tots els llardons, totes les butifarres, totes les cansalades, tots els sagins i totes les llonganisses.

Confiem ara en que la Mancomunitat afegirà una secció de cuiners en l'Escola de Bells Oficis, no per a cuinar els banquetes monstres de la «Lliga», que per a això n'hi hauria prou amb uns quants ranxeros, sinó per a que siguin sacerdots del culte de la cuina catalana, tan vella com la nostra història, perquè estem segurs que els pescadors grecs d'Empúries ja menjaven rap a la catalana, i que si els ilergetes feien carn-d'olla, els romans del Camp menjaven llonganissos i mongetes. Pensi's que si a Castella tenen la tradició de la gana, an aquí hem de conrear la del tip. Hem de reivindicar les arrossades i les costellades com a feina patriòtica. Hem de crear els «Amics del bon menjar» com tenim els «Amics de les Arts» i els «Amics de la Música». Ja que som olles que ho siquem, però plens, fins a aixecar, per a la major glòria de Catalunya, el Palau de la Cuina Catalana, per al qual serviren els mateixos arquitectes que han fet per tota la ciutat pastisseria de pedra.

PARADOX

L'impenitent

Quan teníem trenta anys ja llegíem: «Ahir va prestar declaració davant del jutjat—militar o civil—el senyor Samblancat...». Avui que en tenim quaranta, novament llegim la nova judicial: «Ahir va prestar declaració el senyor Samblancat...». Arribarem—tan-de-bo!—als cinquanta, als seixanta i continuarà En Samblancat prestant declaració...

Ara ha estat amb motiu d'aquell article d'*El Di-luvio*, que's feu, desseguida, famós. En Samblancat, sabent la denúncia i els remors que corrien, telegrafia reivindicant la paternitat i la responsabilitat de l'article. De l'estació, anà a la redacció, de la redacció a casa el jutge militar.

Entrà al despatx sossegadament, i a l'arribar a la taula el jutge, movent el cap, li digué senzillament:

—«Pero hombre ¿otra vez usted?»

En Samblancat arronsà les espatlles, com dient: «Què vol fer-hi? Vostè prenent declaracions i jo donant-les, està vist que ens hi passarem la vida».

Socialistes

Els socialistes barcelonins són sis, tres són nacionalistes i tres centralistes. Els nacionalistes, ara per ara, guanyen. No pas en número, però si en eloqüència. En Fabra Ribas, donà una conferència centralista i reaccionària. Doncs En Campalans en va donar una altra desseguida. I després d'ell un altre, En Serra Moret. Es d'esperar que el reste dels socialistes, aniran donant la seva conferència.

A l'Ateneu, En Fabra fou interromput i apostrofat. En Serra Moret, tingué, en canvi, un èxit. La seva oratòria semblava la d'un pare franciscà marxista. Era dolça com la platja de Pineda, d'on és alcalde En Serra Moret. I com que anava de dol, o ho semblava, i se posava al cor la mà dreta, penjant-la en l'americana cordada, l'accent enternidor ho semblava més.

—Ara plorarà—ens deien els que el coneixen.

No va plorar parlant de l'humanitat i de Catalunya.

—Doncs mirin—ens digueren—és estrany, perquè quan parla d'aquestes coses, sempre plora.

El silenci en els concerts

Contra el que molts opinen, nosaltres som d'aquells que otorguem al fonògraf mitjanament culte, és a dir, sense engines i amb una certa sensibilitat acústica, tots els atributs d'un aparell espargidor de musiqueries que té consciència del seu deure i sap complir-lo amb noblesa i discreció.

Aquest fonògraf pot satisfer el vostre diletantisme sense moure-us de l'ambient casolà un cop hagin foragitada d'ell tota nosa familiar. Les plaques voltaran amb agilitat de llissara, mentre les dolces notes es faran escàpoles de l'enorme paperina. I escoltareu amb fruïció perquè no sereu destorbats: tindreu aquell silenci que mai hom no ha pogut obtenir en les nostres sales d'espectacles....

Quan ja en tingueu prou, podrieu epilogar el concert solitari amb una placa on fossin palesades les incurables rebequeries dels nostres públics: la tos impertinent, els esgarips infantívols, el picar de peus, etc., etc.

Aquest epíleg, pel contrast, seria una forta venjança espiritual per les vostres fal·leres filarmòniques adès agressivament esgarriades. I alhora un nou motiu d'expansió fonogràfica.

El Molí de Vent

La Reforma fa desaparèixer aquells vells carrers de Barcelona que, malgrat la seva brutícia, tenien un encís especial. La proximitat de les vies amples desterra, dels carrers que queden, les agradoses costums vuitcentistes. L'Emili Vilanova ja no trobaria, els diumenges a la tarda, a les veïnes fent la bescabrilla al peu del portal. L'humil adroguer del cantó és la *S. A. Martín Galero*, instal·lada a un luxós colmado.

Va desapareixent tot lo agradós, tot lo que tenia color local, tot allò que contribuïa a conservar les senzilles costums populars. Ara mateix la futura Exposició ens acaba de matar un dels llocs més típics, més xamosos i més fortificants del nostre Montjuic. El popular Molí de Vent ha sigut despietadament arrasat.

El Molí de Vent era el lloc més pintoresc de la muntanya on podia anar-se a fer un bon àpat. Tenia un agradós caient de casa de pagès. Les taules de fusta eren velles i corcades, però quan les cobrien aquelles estovalles blanques com un liri, eren més atraients que les taules del Suís. En els menjars hi cantaven els àngels. Aquella bona gent cuinava millor que al Ritz i no connava com al Ritz. La famosa colla d'*Apats i Lletres* havia tingut ocasió d'apreciar les excel·lències d'aquelles amanides, el bon gust d'aquells arrossos, el perfum d'aquell saborós pollastre amb samfaina i, per damunt de tot, la bona cara de les simpàtiques mestresses que gentilment servien la miqueta.

Les mans reformadores de la civilització han destruït tot aquell encisador tros de paradís. Han tret d'allí al poble que s'hi divertia per a que s'hi avorreixi la gent mudada. Arrasen els formosos boscos i les fonts naturals que no ens costaven cap diner, per a crear-hi costosos jardins artificials amb una verdor simètrica i uns brolladors geomètrics.

Quan, en un temps a venir, la muntanya de Montjuic quedi convertida en un Putxet o en un Vallcarca i lo que eren camins frondosos siguin amples carrers deserts, i el bosc s'hagi convertit en Parc i les fonts en Hotels, enyorarem el Montjuic típic de la *Marieta de l'ull viu*, de les pedreres i del Molí de Vent, del mateix modo que enyorem avui la Barcelona vella de l'Emili Vilanova.

Donguem l'adéu definitiu al pobre Molí de Vent i allà on hagin fet cap aquelles cassoles amb tanta traça i tan bon gust omplertes, allà anirem per a buidar-les amb l'alegre acompanyament de tragos i cançons.

JEPH DE JESPU

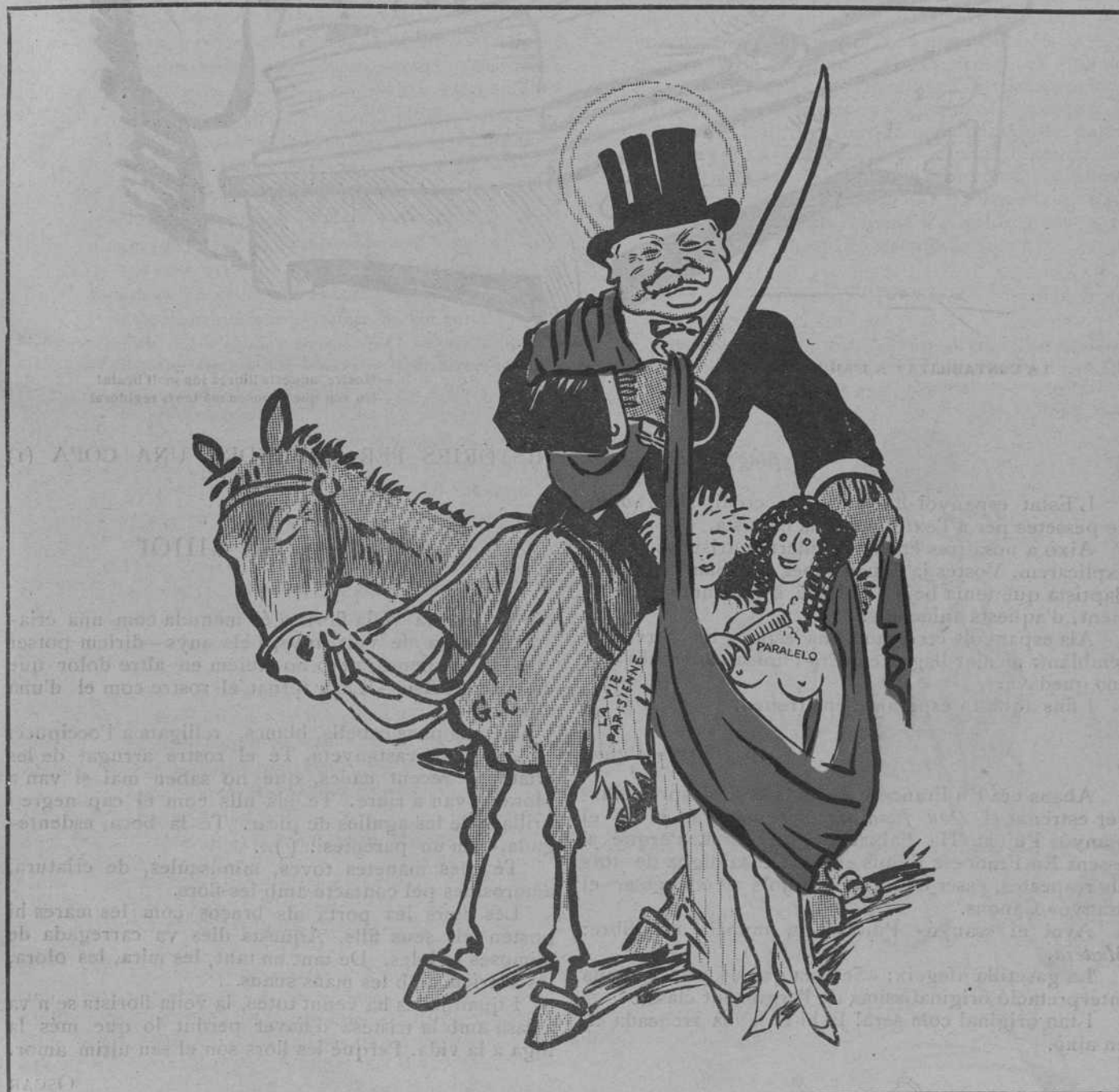
El «sanyó» Tintorer

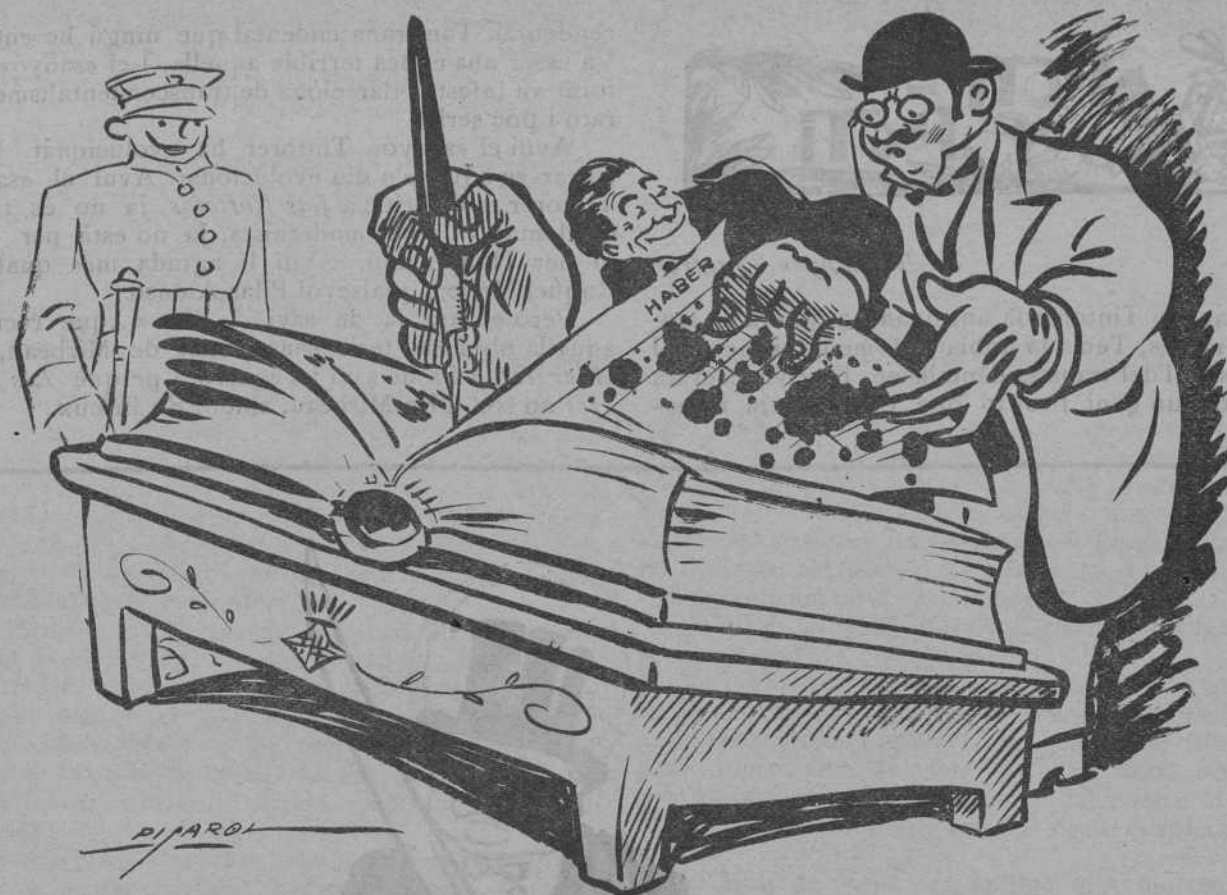
El «sanyó» Tintorer fa uns quants anys era un modernista rabiós. Tenia la ràbia del modernisme. Del modernisme i del transcendentalisme. Escrivia com un boig o com un geni. I tot lo que escrivia era trans-

cedental. Tan transcendental que ningú ho entenia. Va ésser una época terrible aquella. I el «sanyó» Tintorer va infestar Barcelona de transcendentalisme barato i poc seriós.

Avui el «sanyó» Tintorer ha evolucionat. D'ensorrar-se aquí se'n diu evolucionar. Avui el «sanyó» Tintorer fa de crític a *Las Noticias*. Ja no és transcendental. Ja no és modernista. Ja no està per Ibsen ni per Hauptmann. Avui li agrada més qualsevol Raquel Meller, qualsevol Pilar Alonso.

Però encara fa de savi. I diu «...que recuerda aquella obra de tesis sensacional de Mirbeau, *Les Avariés...*» Fa de savi i s'equivoca perquè *Les Avariés* no són d'En Mirbeau, sinó d'En Brieux.

LA CONTABILITAT A L'AJUNTAMENT

—Mestre, aquests llibres són molt bruts!
—No veu que hi posen mà tants regidors?

La plaga de la llagosta

HISTÒRIES PER A PENDRE UNA COPA (1)

L'Estat espanyol ha votat un crèdit d'un milió de pessetes per a l'extinció de la llagosta.

Això a nosaltres ens ha omplert de tristesa. I ens explicarem. Vostès ja deuen saber que Sant Joan, el Baptista que tenia boja a Salomé, s'alimentava, únicament, d'aquests animalets.

Als espanyols crec que ens espera un pervindre semblant: menjar llagostes. Era l'única esperança que ens quedava.

I fins aquesta esperança ens treuen.

El «sanyó» Pujols

Abans era En Francesc Pujols. Avui, després d'haver estrenat el *Don Joan de Serrallonga*, ja és el «sanyó» Pujols. Ha baixat de categoria. Perquè si essent En Francesc Pujols era una cosa digna de tots els respectes, ésser el «sanyó» Pujols és com ésser el «sanyó» Canons.

Avui el «sanyó» Pujols ens anuncia un llibre: *Medeia*.

La gasetilla afegeix: «Sembla que es tracta d'una interpretació originalíssima de l'argument clàssic».

I tan original com serà! Ja hi té la mà trencada ell en això.

Un últim amor

Aquesta vella florista és menuda com una criatura de vuit anys, i els anys—diríem potser les penes, però no creiem en altre dolor que en el dolor físic—li han tornat el rostre com el d'una criatura.

Té uns pocs cabells, blancs, relligats a l'occipucci en una petita castanyeta. Té el rostre arrugat de les criatures recent nades, que no saben mai si van a plorar o van a riure. Té els ulls com el cap negre i brillant de les agulles de picar. Té la boca, esdentegada, com un parèntesi: (...)

Té unes manetes toves, minúscules, de criatura, amorosides pel contacte amb les flors.

Les flors les porta als braços com les mares hi porten els seus fills. Aquests dies va carregada de mimoses i violes. De tant en tant, les mira, les olora, les acaricia amb les mans suaus...

I quan ja les ha venut totes, la vella florista se'n va a casa amb la tristesa d'haver perdut lo que més la lliga a la vida. Perquè les flors són el seu últim amor.

OSCAR

(1) Per a llegir mentre us beveu una copa.

LA CENDRA DE LA PENITÈNCIA

Ha passat ja l'alegria del Carnaval. D'això, d'aquesta alegria, hi hauria molt que parlar-ne. Però, vaja, no en parlem perquè ens entristiríem.

Ha passat el Carnaval amb els seus pierrots, les seves «aldeanas», els seus paperets, els seus crits, la seva rua *extraradio*, i demés excessos. Ja és costum, i costum tradicional, que després del Carnestoltes vingui la Quaresma, que després del clàssic lloillo amb mongetes vingui la cendra penitencial. Per lo que's veu, això del lloillo amb mongetes, plat «sui generis» de ball de màscares, no és una cosa honesta, i s'ha de tapar amb les cendres reparadores.

Els gats, quan es distreuen o s'excedeixen, avergonyits, també ho tapen amb cendra. I ara se'ns acut una cosa: qui sap si aquest mite de la cendra no és cristià? Els antics egipcis consideraven al gat com un dels animals més respectables. Si tan respecte li tenien, què d'estrany tindria que'l respectessin amb defectes i tot? I què d'estrany tindria que els cristians haguessim emmatllevat als egipcis aquest *cuento* de la cendra?

No ens hi amoinem i deixem-ho córrer, que si hi ha algun savi que ho sàpiga i llegeix aquest glosari, ja ens ho dirà. El cas és que després del Carnaval, vé la Quaresma. El cas és que en aquesta època les cendres són moda, com ho són els barrets de palla a l'estiu. Amb les cendres tapem, els homes, els nostres descuits i els nostres excessos.

La cendra és el remordiment, la tristesa d'haver pecat, la penitència; quan un ha pres ja unes quantes *voltes* de cendra, ja pot tornar a pecar, ja pot tornar a ésser un boig i a fer bogeries i a divertir-se.

Però, i si no s'ha divertit? I si quan li ha tocat l'hora de divertir-se—ballar, sense fer cas dels consells del Pare Claret, beure, fer ressopó, anar tard a casa i altres immoralitats de menor quantia—s'ha avorrit?

Què tristes serien llavors les cendres!

XARAU

La Comissió Pro-Monument Pep Ventura prepara una gran festa per al dia 4 del març vinent.

El programa és dels més escaients. Ultra la cobla «Principal» de Valls, sembla que hi figuraran un notable tenor i una aplaudida cantatriu. Demés es projectarà el film «La Sardana».

No cal dubtar de l'èxit. En Pep bé s'ho mereix.

Això si, que en un dia tan senyalat, ningú més faci sardanes. Som o no som!

Barcelonisme agut

D'entre les valors enutjoses amb que de fa molt temps Barcelona s'honora, cal destriar-ne una que assoleix totes les garanties d'una malaltia definitiva: els venedors ambulants.

No tan ambulants, però, que algun d'ells arribi a plaçar-se en determinats indrets ciutadans d'una manera quotidiana, congriant una adicta clientela de badoocs que ultra perdre les hores miserablement, obstrueix les aceres amb tota impunitat.

D'això se'n ressent sovint la paciència del transeunt qui va per sos afers. Convindria evitar aquests embucos, o bé emmagatzemar-los en qualsevol Plaça Reial.

Mentretant s'hi pensa, heu's aquí així mateix un dubte nostre d'aquells endevina endevineta: per quina raó transcendental només una acera de la Gran Via Laietana (la de pujant a mà dreta) és envaïda per mants predicadors d'específics i instruments innúmers? Hi ha dues possibles explicacions: *a)* perquè hi toca sempre el sol, i *b)* perquè cada banda de carrer deu pertànyer a la jurisdicció d'una Tinència diversa. L'apartat *a)* té un fons d'humanitat respectable al capdavall, però l'apartat *b)* si resulta cert, revela dues psicologies de Tinent d'Alcalde gens avingudes en qüestions d'estètica urbana.

Calendaris rebuts:

De la casa Lemic, S. A., uns bonics calendaris trimestrals.

Dels Tallers Gràfics Bellsoley i Llauger, uns altres de ben artístics. Moltes mercès.

En Jordi ja torna a Barcelona. Benvingut sia!

EL TÈ DE LA GENT DOLENTA I

UN CABARET DE GENT DOLENTA A LES TRES DE LA MATINADA

A I EL TÈ DE LA "GENTE BIEN"

L'HOTEL RITZ A LES SET DE LA TARDA

LICEO

Ahir degué tindre lloc el primer dels tres concerts a càrrec del genial pianista Emil Säter.

El programa era dels més atractius, i al parlar-ne la setmana que vé no dubtem poguer ratificar l'èxit que avui predim.

TÍVOLI

Divendres passat debutà l'artista mexicana Esperança Iris, per un quant temps allunyada de la nostra escena.

L'obra de debut fou *La duquesa del Ball Tabarin*, veritable creació d'aquesta artista, a la que havem d'elogiar, ademés, la fastuositat poc corrent en la presentació.

Cridà també poderosament l'atenció la parella de ball «Cromwell» que la Iris ha contractat per als ballets de les seves obres.

Esperança Iris va ésser molt aplaudida en els seus contes i cançons mexicanes.

Dimarts s'estrenà *Fi-fi*. En parlarem.

ROMEA

S'estrenà *La Forastera*, de François de Curel, traduïda per En Carles Capdevila. No emocionà ni interessà a la concurrència. I ho comprem perfectament. Es tracta d'una de les primeres obres d'En Curel, escrita fa trenta anys, i de tècnica gris, plana. Si ens atrevíem diriem: avorrida.

¿Còm en unes vetllades de «Teatre Selecte» no escollien una altra obra del mateix autor, si aquest autor els interessava, més recent?

En la interpretació es distingiren la senyora Emília Baró i la senyoreta Roser Coscolla. Malament En Giménez, i els altres també, i la presentació també.

Es va estrenar també *Per no ésser tretze*, de Pierre Veber. La veritat, no ens sembla gaire selecte.

GOYA

Un matrimoni de conveniència, comèdia d'En Dumas (pare) adaptada al castellà per En Reparaz, és l'obra darrerament estrenada per la simpàtica actriu Carme Oliver Cobeña.

La comèdia d'En Dumas ha perdut tot l'encís, que potser tingué un dia.

La senyoreta Oliver Cobeña hi estigué força bé. Els demés, discrets.

ESPAÑOL

Un vodevil nou figura en el cartell d'aquesta casa, *La segona nit de nuvis*, original d'Hennequin i Veber, traducció d'En Joaquim Montero.

La segona nit de nuvis, que s'estrenà dissabte, obtingué un èxit falaguer, i és que l'obra s'ho val i la traducció està força bé.

De la interpretació no cal parlar-ne. Els d'En Sanpere són uns trumfos, entre ells En Bergés, que debutà amb aquesta obra. En quant a la presentació, exuberant.

PRINCIPAL-PALACE

Ja hi tornem a ésser, que diríem. Ja torna a haver-hi llum i alegria, i tot allò que hi pot haver en el «Palace», que ja se sap: és de lo bo i millor.

Les «revues» *Zig-Zag* i *Cri-Cri*, plegades, ens delectaran per uns quants dies. Això és una gran alegria quan pensavem estar-ne molt temps sense

VICTORIA

Dissabte passat s'obriren novament les portes d'aquest teatre amb el debut d'una companyia de sarçuela, en la que hi figura el popular actor Vallejo

Fou un gran èxit, i és d'esperar que segueixi per aquest bon camí.

NUEVO

Dijous, en lloc de dimarts com estava anunciat, debutà la companyia de Ballets sobre gel

La Charlotte fou molt aplaudida.

Esperem que amb aquest nou i atractiu espectacle el públic continuarà assistint an aquest teatre.

MUSIQUERIES

Associació Intima de Concerts.—Divendres que vé tindrà lloc el Desè Concert del present curs. Anirà a càrrec del pianista Alexandre Ribó

En el programa hi figuren obres de Chopin, Listz, Albéniz, Saint-Saëns, entre altres.

Un diari local, amb pretensions de gran diari, de diari europeu, anuncia així una vaga:

«La vaga de minaires no ha tingut gaire èxit».

Una vaga, senyors, no és una opereta!

—Gràcies a Déu que ens ha tornat l'alegria!

COM SE FA TEATRE A L'ESTRANGER

Les deixebles de Miss Füller interpretant el ballet de Debussy *La dansa de les bruixes*, en un teatre de Londres.

FUTBOL

Estem espantats. Això de que les autoritats més o menys governatives comencin a dedicar-se al còmode procediment de les suspensions de partits de futbol, com podrien fer-ho amb «capeas» i manifestacions amb «cantos subversivos», ens fa rumiar la mostra amb neguit de ço que esdevindrà el deport si les autoritats se'n enteren de que existeix i de que hi van grups de més de tres persones. Tenen prou perspicàcia per a judicar-ho com a reunions perilloses a la integritat del «solar hispano» i prohibir que els equips tinguin més de tres jugadors per bàndol, així com per a declarar el castellà com a únic idioma viu i oficial en aitals actes. Sols amb això i tres o quatre nous impostos es creurà garantida la seguretat de la «pàtria».

Aquesta suspensió era gairebé l'únic que mancava per a que el partit de diumenge fos el més complicat que recordem. Fixeu-vos:

El club campió estava segur de la victòria, millor dit, del nou títol. L'Europa deia que no podien perdre. Als cirkols federatius ja's parlava de ço que s'hauria de fer si guanyava l'Europa, per a conservar-li el títol al club campió. L'Europa que veia que jugaria en el camp propi i que el públic seria gairebé tot del Barcelona, amparant-se amb que els Estatuts li permeten admetre immediatament als sol·licitants proposats per dos socis, va fer-ne entrar

una grossa calderada. La Federació, treballant a l'ombra a tall de taup, va demanar al governador que exigís an En Matas la suspensió del partit, a petició de dit senyor Matas (ironies del formalisme de la «meseta»). La intenció és ben palesa: així després la Federació li podrà exigir grandioses responsabilitats per haver fet suspendre un partit qual camp està baix la seva sola jurisdicció. I així probablement es podrà decantar del camí el perill de que el club dels seus amors perdi el preuat títol de campió de Catalunya.

De moment la víctima propiciatòria ha sigut el sofer *cuor* que pacientment ha sapigut resistir hores i hores de neguit i incomoditats i ha tingut finalment el valor cívic de no tirar-ho tot en orris amb la noticieta de la suspensió.

A l'Español varen fer festa grossa. Inauguració del camp, del que quan l'hagin acabat se'n podrà dir quelcom, doncs tot depèn de ço que hi facin. I que per a inaugurar-lo s'hi varen lluir, guanyant per 4 a 1 a l'equip de l'U. S. de Sans. Amb sort comencen l'història del nou camp, no solament pel resultat deportiu, sinó per la concurrència que, desesperada per l'insòlit cas de l'Europa, es treslladà depressa i corrents a l'Español per a aprofitar la tarda.

Ah! .. Felicitem a l'Español, per la feliç idea d'adquirir un entrenador de la valua de Mr. Kally, qual influència no trigarem gaire a veure, doncs jo sóc dels convençuts de que això era lo més indispensable al club reial.

No era suficient l'amor al club d'En Grapa per a fer adquirir bona tècnica de joc a l'equip, era precis un senyor que no tenint-hi tant d'amor hi tingués més grapa, i a l'últim ho han sapigut veure. Jo que em pensava que no se'n adonarien mai més!...

Els nois de l'Avenç també estan de pega i per més que la Federació els hi vol regalar una repetició d'un partit perdut, no's

poden desfer de la cua que per ells és més fatídica que la de diumenge a l'Europa. Diumenge els hi tocà rebre amb els sabadellencs. I anar lent... Senyors! A fer cua de nou... Diumenge, Barcelona-Español. Els dos de sempre.

RUGBY

Els nois de Sant Boi s'han emportat el primer títol de Campions Nacionals de Rugby, vençant a l'Hipòdrom, al Catalunya Atlètic Club per 13 punts a 3. Malgrat el temps desagradable, la concurrència era molt nombrosa, com mai s'ha vist en un partit de rugby a Barcelona. Ens dóna molta joia al pensar que no trigarem gaire a tenir una afició ferma i un públic abundós per a aquest joc tan mascler. No hi podem fer més, ens entusiasma la trompada seca...

S...O...S...

Rivalitat de pilotes

La nostra terra, per ara, les pilotes que es fan la competència són la del futbol i la de la carn d'olla. Ambdues simbolitzen les actuals inquietuts del nostre poble: la primera representa el desig de perfecció de la raça pel damunt dels egoïsmes tradicionals; i la segona, vol dir la persistència del *dolce farniente* a través de la cuina catalana. Quina pilota triomfarà? Esperem que ens ho digui En «Xenius» des de la tribuna de l'Ateneu.

D'APROP I DE LLUNY

A «El Siglo» hi ha un veritable xàfec d'art. Tanta abundor d'aigua tinguessin els pagesos, que no haurien pas de fer rogatives per a que plogués!

Altrament, de les darreres pluges d'«El Siglo» n'hi ha una que ha portat molta saó: em refereixo a la del jove Pla Rubio García, fill d'aquell altre Pla Rubio prou conegut, i net de l'altre Pla... Res, un xicot que ho té molt *pla* això de pintar i fer-ho bé, perquè ja en vé de família.

Jo, francament, en veure l'exposició d'aquest artista no s'em va ocórrer que pogués ésser d'un neòfit, i la vaig carregar a son pare. —Què has fet, burran-gol—va dir-me un amic meu que coneix a tots els Pla haguts i per haver,—si això és del noi!

—Doncs mira, dibuixa i pinta com un home gran.

I és la pura veritat. En Pla Rubio García, xicot que val, porta un bagatge de primera; empaita la figura de dret i no l'espanta ni el vent, ni el sol, ni la llum artificial; res, que resulta un bon seguidor de l'escola moderna valenciana.

No li cito els quadres que mereixen elogis perquè em donaria massa feina.

No gaire lluny d'aquest pintor d'empenta exposen varies pintures En Ferran Casado, En Nolasc Valls i En Baró, la tasca dels quals s'aprima d'allò més al costat del braó que porten les pintures d'aquell. Així i tot recordo del primer un *Bodegó* maco amb una llümanera esplèndida; una vella que resa i un esco-

LA MODA

Aspecte que presenta Barcelona amb la mania futbolista

lanet ben trobat; del segon tres paisatges força agradívols, un *Cap al tard*, un camp que el toca el sol i una cala que resulta molt decorativa, i del tercer uns estudis d'escenografia que els tindrè molt presents per a quan tingui d'estrenar una obra d'espectacle, perquè és un *mano* que es veu que hi té la mà trencada en fer *projectes*.

*
**

Al «Camarín» un jovencell que vol pintar i que quasi-quasi ja pinta, ens presenta un grapat de *primícies* paisatgístiques d'allò més simpàtiques per l'ingenuïtat amb la qual foren fetes. Es En Lluís Foix, artista que té pasta, però que abusa sovint dels tons vermells amb perjudici de la veritat. Així i tot, sap fer coses boniques i ben compostes com *Pallers i Turons*, que té bona perspectiva aèria, *Zalzareda*, ajustadeta de llums i *Els arbres del Canal*, tots finets i arrengrerats com els nens dels pensionats.

*
**

Els diaris de l'Havana han fet grans elogis del nostre compatriota En Lluís Graner, aquell de les famoses *Visions del Principal*, amb motiu d'una exposició de pintures que ha celebrat a la capital de l'Illa de Cuba.

Com es pot comprendre no he tingut ocasió de veure-la, però, conegut l'artista i a judicar pels qua-

dres reproduïts per la premsa havanera, ha resultat notable.

Pobre Graner! era tot un visioner: per culpa d'aquelles *visions*, va anar a parar a l'altre món: i encara sort que tingué l'encert d'endur-se'n la paleta i els pinzells, que sinó...

C. ARBÓ

La vivor dels notaris

El notari espanyol—s'ha dit—és la persona més ensopida del món. Anem a pams. Fins abans de la Gran Guerra, sí. Després d'aquesta, no. Proves? només una: el bat-i-bull que venen movent al entorn del Reglament Notarial. Com que els notaris s'han tornat pràctics davant l'exemple dels altres *funcionaris*, ja frisen per a tenir ben farcit llur rebost; i vinga parlar de sous i d'escales que n'hi ha per a trencar-s'hi la viga de l'esquena

Llur ideal sublim és fermar amb pany i clau l'escalafó per a poder venir a Catalunya, magnànima menjadora. Aquí hi ha tragi, hi ha diners. A Ponent les unces s'encasten a les butxaques dels *hidalgos*. Pel que hom veu, el nas dels notaris és més fi que el d'un perdiguer de casa pobra. I que vagin dient que són ensopits!

Fa temps que venim queixant-nos de no tenir un teatre per als infants, un veritable teatre de nois, però aviat potser ens haurem de queixar d'haver-n'hi masses.

La nostra ciutat és la vila de les competències: anàvem escassos de *Bancs* i ara en sobren la meitat; no teníem *Metro* i en fem tres a l'hora, volfem un teatre per als nostres fillets, i ara hi han espectacles infantívols al «Romea», al «Teatre de la Comèdia» i a la «Sala Empordanesa»... per a començar. Si aquests s'aguanten, a estic veient un *Teatre d'Infants*, per l'istil del «Metropolitan Cine».

Som així.

La Societat d'Atracció de Forasters prepara per al mes vinent un Congrés de Sindicats d'Iniciativa espanyols per tal de veure si és possible establir un organisme nacional que procuri atraure al turisme mundial cap a casa nostra.

Però és cert que a Espanya hi ha Sindicats d'Iniciativa?

No en sabíem res.

El nostre gran «Xenius» ha donat una conferència transcendentíssima i arbitrària desenrotllant el tema *La Sardana i la inquisició*.

Com de costum, ningú el va entendre, motiu pel qual en donarà una altra en llenguatge vulgar, que ha batejat senzillament així:

La guineu i les actes de diputats a Corts.

Potser llavors l'entendrem.

El director d'un teatre americà ha presentat un sistema per a evitar als espectadors el suplici d'una obra dolenta.

Es deu pagar l'entrada íntegra, però si l'espectador ja queda tip al primer acte, se li torna el valor dels actes restants.

Què esperen aquí per a implantar aquest ingenios procediment?

Un dels nostres autors que es fa interessant per les seves imbecilitats, es queixava l'altre dia amb el crític teatral d'un rotatiu català que sols troba admirables les seves obres.

L'autor imbècil preguntava al crític i dramaturg estúpid:

—Còm ho podria fer perquè no diguéssiu mai més mal de les meves obres?

—No escrivint més—contestà el crític que sols alaba lo seu.

Nosaltres creiem que seria més raonable que ni l'un ni l'altre pretenguessin ensopir el públic ni portar el teatre català pendent avall.

Diu Artemí Precioso, l'etern propagador de les obres del cursi «Caballero Audaz»: «No solo existen señoritos bien, sino literatos bien, escritores bien, pintores bien...»

Aquest senyor que prologa les novel·letes insubstancials de l'escriptor més *bien* d'Espanya, no deu haver llegit mai les seves obres, car no parlaria així del literat *mal*.

En López Ferrer, que per lo que diuen és l'únic indicat per a ocupar l'Alta Comissaria, es nega a tornar a Melilla com a secretari.

Fa bé. Llavors si que seria una delícia per En Silvela, amb un altre que li fes la feina.

Es veritat que s'ha acabat el joc a Barcelona. Però la gent segueix perdent els quartos perquè a Barcelona, com abans tinguérem una *passa* de grippe, avui tenim una *passa* de lladres.

S'atraca a la gent en els carrers més cèntrics de la ciutat i a qualsevol hora. I la policia? Bona, gràcies.

En Vidal i Ribas, monàrquic, capità general del Sometent, i amic de les anglestes del Palace, ha regalat un pendó al Terci Estranger *que pelea heroicamente en Marruecos*.

I tan heroicament! *Pelea* amb la gana, amb la misèria, amb la malaltia, i fins amb els moros.

Però el senyor Vidal i Ribas que, *a la cuenta*, además de monàrquic, capità general del Sometent i amic de les anglestes del Palace, és un home de bon cor, els ha regalat un pendó. La llàstima és que el senyor Vidal i Ribas no sap que sempre hi han desagraits i pot sortir un soldat que digui:

—Que tants pendons! Bons aliments ens fan falta, que de pendons ens en sobren!

Lleó Silva: Aquesta vegada no pot anar.—Fidel Amorós: No interessa.—J. Cornudella: Sentim no poder complaure'l.—Badoret: A la primera oportunitat anirà.—J. M.: Igual li dic. Es bona pensada.—Pere Permanyer: No fa per casa.—P. Arenas: No podem aprofitar res i consti que ho sentim.—Miquel Ribalta: Aquesta vegada molt encertat. Anirà.—Juliet: Per ara no.—Fa Fa: Que hi vol fer-hi si el món és així!—Nasarut: Que diu! Mai ho hauríem cregut.—F. Peix: No és vostè sol que es troba així, paciència.—Ninus: Faci's càrrec que no tenim temps.—Tal: A la xicota pot conquerir-la d'altra manera. Xut: anirà.—Rius: Faci prosa home, faci prosa. Vostè com molts no s'ha donat compte que lent versos perd el temps.—A. Feliu: Vostè promet, però no és hora encara per lo que's veu.

Llibreria Espanyola de Antoni López • • Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELEFONO A. 4115

NOVA EDICIÓ

Acaba de posar-se a la venda

LA MARE

Per SANTIAGO RUSIÑOL

Preu: 2 pessetes

D'aquí pocs dies L'ILLA DE LA CALMA

COLECCIÓN DIAMANTE

EDUARDO ZAMACOIS

A. DE LAMARTINE

GRAZIELLA

Tomo 125

Pesetas 0'60

PARA TI...

Un tomo 8.º:

Pesetas 4

TODO CUANTO A VD. SE LE OCURRA CONSULTAR

LO ENCONTRARÁ ADMIRABLEMENTE TRATADO EN LA

ENCICLOPEDIA ESPASA

*Su ilustración es una maravilla, su texto un portento de ciencia y de erudición,
su conjunto el monumento bibliográfico más grandioso que se conoce*

ETIMOLOGÍAS

*del sánscrito, hebreo, griego, latín, árabe, lenguas indígenas americanas, etc. y versiones de
la mayoría de las voces en francés, italiano, inglés, alemán, portugués, catalán y esperanto*

TRIPLE NÚMERO DE VOCES

QUE LOS DICCIONARIOS MÁS EXTENSOS

10.000 BIOGRAFÍAS

rigurosamente inéditas

100.000.000 DE PALABRAS

1.000.000 DE OBRAS

en sus secciones bibliográficas

80.000 GRABADOS en los tomos publicados hasta ahora

Importe de los 48 tomos publicados: Al contado: Ptas. 1528 - A plazos: Ptas. 1692

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 céntims per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebaixes.

Tornaran aviat les orenetes,
tornarà el set-i-mig i el bacarrà,

Barcelona s'omplirà de ruletes
i el poc dinè ens tornaran a pelà